

VAN DE SLAVENOPSTAND OP CURAÇAO

Mans van Rooijen verrast klas met activerende werkvormen

Mans van Rooijen had er vorig jaar zomer veel zin in. Vanuit Groningen vertrok hij naar Curaçao, waar hij voor drie jaar les ging geven op het Colegio Alejandro Paula in Willemstad. De geschiedenislessen zouden de tien tijdvakken volgen, dus op de inhoud hoefde hij zich niet in te lezen. Van Rooijen ontdekte echter al snel dat het curriculum minder lijkt op dat van Nederland dan hij dacht.

Janneke Riksen maakt deel uit van de commissie leraren-opleidingen en is als geschiedenisdidacticus verbonden aan de universitaire lerarenopleiding van de VU.

Paula van Rooij is lid van de Nieuwe Docentencommissie. Ze haalde haar eerstegraadsbevoegdheid geschiedenis in 2014 en werkt als invaller op een school in Noordwijkerhout.

Sinds Curaçao en Sint Maarten in 2010 autonoom zijn, is er bij het vak geschiedenis sprake van een lokaal curriculum en examen. In de brugklas krijgen de leerlingen twee uur per week les in prehistorie, de Spaanse tijd (vijftiende en zestiende eeuw) en de Nederlandse zeventiende eeuw. 'In de tweede klas gaan we verder met de slavernij, het mercantilisme, de gesegmenteerde maatschappij en de lokale geschiedenis. Daarna komt de verlichting en Franse Revolutie, met veel aandacht voor de Cariben, de opstand in Haïti en de slavenopstand op Curaçao,' vertelt Van Rooijen.

HISTORISCHE SUDOKU'S

De methode uit de brugklas dateert van 1984 en in de derde klas wordt *Memo* gebruikt, maar dan wel in de editie die de jonge docent zelf als middelbare schoolier gebruikte. Van Rooijen maakt

zich sterk voor het gebruik van meer recent materiaal. En soms met succes. Zo gaat de school vanaf dit jaar de recent door NiNsee ontwikkelde educatieve strip over slavernij gebruiken. In het examenprogramma wordt naast het onderwerp 'De Twee Wereldoorlogen' de politieke geschiedenis van de Antillen getoetst. Voor het eerste thema schreef een collega van de school waar Van Rooijen nu lesgeeft, het tekstboek *Oorlog en Vrede* en voor de staatkundige geschiedenis werd er door de regering aan Pia Fruytier de opdracht gegeven tot het schrijven van een basisboek over de staatsinrichting van de Nederlandse Antillen. Het Expertisecentrum voor Toetsen en Examens (ETE) op de Antillen verzorgt het centraal examen geschiedenis, dat volgens Van Rooijen gemaakt wordt door 'vier gepensioneerde geschiedenisdocenten' die les hebben gegeven op de Antillen. Het examen is erg op reproductie gericht. Voor docenten zijn lokale examens van verschillende vakken van tevoren in te zien, maar bij geschiedenis is dat niet het geval.

Docenten geven met het oog op het reproductieve examen doorgaans les in de vorm van hoorcolleges van vijfenveertig minuten. Niet de didactiek die Van Rooijen voor ogen staat

of die hij wil voortzetten. Veel leerlingen stonden dan ook raar te kijken toen hun nieuwe docent kwam aanzetten met historische sudoku's en andere activerende werkvormen: 'Mijn vwo 5-klas gaf aan dat de perfecte geschiedenisles er voor hen uit bestaat dat ik aan het woord ben en een samenvatting op het bord schrijf die goed genoeg is om de toets te halen.' Daar legde Van Rooijen zich niet bij neer. Gaandeweg merkte hij wel dat leerlingen zijn werkvormen steeds meer waarderen.

AUTORITEIT

Het leerlingaantal is dalend. Deels wordt dit veroorzaakt door demografische factoren en een wat tegenvallend examenresultaat, maar meer nog speelt de naamsverandering van de school. De naam Peter Stuyvesant College is een paar jaar geleden veranderd in de meer lokale naam Colegio Alejandro Paula. Paula (1937) was politicus en premier van de interim-regering 1993-1994. Ook heeft hij op de school lesgegeven als docent maatschappijleer. Na een discussie in de politiek over de rol van Stuyvesant als slavenhouder is de naam van de school veranderd. Omdat die naamsverandering van bovenaf is opgelegd, denken veel eilandbewoners dat de school daarmee een verlengstuk

Jaarlijks behalen honderden studenten hun lesbevoegdheid geschiedenis. Hoe bevalt het lesgeven nieuwe docenten als ze eindelijk die felbegeerde baan in de wacht hebben gesleept? Wat zijn hun ambities? Heeft hun opleiding ze goed voorbereid op de lespraktijk?

In deze rubriek gaan vakdidactica Janneke Riksen en startende docente Paula van Rooij op zoek naar het antwoord op de vraag of nieuwe docenten geschiedenis 'klaar voor de klas' zijn.

TOT DE FRANSE REVOLUTIE

Mans van Rooijen (1988) haalde juni vorig jaar zijn eerstegraadsbevoegdheid geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. Daarvoor had hij aan dezelfde universiteit zijn bachelor geschiedenis gehaald. Direct na zijn afstuderen had Van Rooijen al een fulltimebaan voor drie jaar. Hij geeft zeven-entwintig uur geschiedenis en staatsinrichting aan het Colegio Alejandro Paula (h/v) in Willemstad op Curaçao.

is geworden van de politiek en dat het schoolprogramma ook zal worden aangepast, maar daar heeft Van Rooijen tot nu toe nog niet zoveel van gemerkt.

Ook in andere opzichten verschillen de leerlingen van die op zijn stageschool in Drachten. 'Orde houden is hier gemakkelijk,' aldus Van Rooijen. Leerlingen vinden het prima om veel te leren en zijn trots op een mooi cijfer. 'Op Curaçao hebben veel inwoners alleen lagere school gedaan. Naar havo of vwo gaan is dan heel bijzonder.' Ook overkomt het Van Rooijen nooit dat hij het toetsblaadje van een leerling niet kan lezen. 'Leerlingen schrijven keurig, netjes tegen de kantlijn aan. Hun schriften zien er prachtig uit.' En hoewel er op Curaçao meer afstand is tussen docent en leerlingen, zijn de leerlingen wel altijd oprecht en vriendelijk. 'Ze komen vaak een praatje maken. Op een schoolfeest bijvoorbeeld. Of als ik zondag op het strand lig. Al dan niet onder toezicht oog van hun ouders. Een docent heeft hier meer autoriteit.'

INBURGEREN

Organisatorisch werkt de school anders dan in Nederland. Op ouderavonden is er bijvoorbeeld

geen rooster voor de tienminutengesprekken. 'Dat was er wel, maar niemand hield zich eraan,' grinnikt Van Rooijen. Dus zit hij tijdens een ouderavond drie uur in een lokaal te wachten op ouders die vaak niet komen. Soms spreken de ouders geen Nederlands, de voertaal op school. Verreweg de meeste leerlingen en Curaçaose collega's spreken thuis Papiaments. Van Rooijen besloot die taal dan ook meteen te leren. 'Spreken is nog lastig, maar ik begrijp het Papiaments nu redelijk.'

Vergaderen gaat ook anders. Af en toe zijn er schoolvergaderingen, maar dat zijn eigenlijk meer mededelingen vanuit de directie. 'Er wordt dan bijvoorbeeld precies verteld welke lokalen wanneer worden opgeknapt. Toen ik vroeg of dat niet over de mail kon, bleek dat veel collega's hun schoolmail niet lezen,' aldus Van Rooijen. Misschien omdat ze te druk zijn. Veel collega's van de jonge docent hebben namelijk twee of drie banen tegelijk om genoeg geld te verdienen. 'Vanwege drukte zijn er ook geen sectievergaderingen,' zegt hij. Eén baan is dus een luxe. Houd dat in gedachten als u deze *Kleio* leest. ■

RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

De Lerarenopleiding Geschiedenis van de Rijksuniversiteit Groningen bevat studieonderdelen als vakdidactiek, onderwijskunde en communiceren in de klas. De masterstage op een school en het (vakdidactisch) onderzoek maken de opleiding compleet. De opleiding kenmerkt zich door een oriënterende, funderende en verdiepende fase. In de eerste fase is er veel aandacht voor het organiseren van een les, orde houden en vakdidactiek. In de tweede fase is er meer oog voor het vak en de leerling. In de derde en laatste fase heeft het ontwerpen en theoretisch verantwoorden van onderwijs veel aandacht. Het accent ligt hierbij op hoe leerlingen het vak leren, wat ze moeilijk vinden en hoe je daar als docent op kunt anticiperen. De opleiding is academisch, praktisch en relevant, werkt nauw samen met scholen, heeft inspirerende docenten en veel aandacht voor vakdidactisch onderzoek.